

[Margrete Auken]

friløb? Er det statens opgave, kontrollen? Vorherre bevare os!

Når vi i SFs gruppe har været enige om, at denne debat skulle rejses, uanset at adskillige har et endog meget fjernt forhold til kirken, skyldes det en almindelig opslutning bag den her skitserede statslige forpligtelse til at sikre friheden. Men det skyldes også en angst for, hvad konsekvenserne vil blive for det samlede åndsliv hertillands, om klage- og kontrolholdningen får lov til at dominere. Det er jo i sidste ende ikke for evangeliets skyld, vi må sikre friheden. Kristne har intet krav på særbehandling; tværtimod kan vi kristne ikke kræve, at det går os bedre end Vorherre, og han blev korsfæstet. Nej, det er af folkelige grunde, vi må kæmpe for friheden såvel i som uden for kirken.

Kirken skal i øvrigt nok klare sig, uanset hvad folkettingen finder på. Men kvæster vi herfra kirkens frihed, hvor meget mere truet er så ikke resten af de institutioner, som staten har indflydelse på? Der er grund til at være nervøs for, hvordan det skal gå med den fri samtale, med folkeliv og dermed selvfølgelig også med folkestyre, hvis klage-kontrolmentaliteten ikke drives tilbage. Vi har alle brug for de åndelige krige, og hvis ikke de får lov til at udkæmpe sig såvel på det religiøse som på det politiske og det kulturelle felt – er det i øvrigt forskellige felter? – og med os alle som deltagere, inklusive statslønnede tjenestemænd, så får vi ikke, hvad vi har brug for, så får vi stene for brød. Det kan man ikke leve af, det dør man af.

Tove Lindbo Larsen (S):

Folkekirkens forhold omtales i Danmarks Riges grundlov i kapitel VII og kapitel I, § 4.

Forespørgerne har specielt trukket § 66 frem og spurgt ministeren om, hvor folkekirken har en særstilling i sammenligning med statsinstitutioner.

§ 66 er i sin ordlyd meget kort, idet den lyder:

»Folkekirkens forfatning ordnes ved lov.«

Karakteristisk for den danske folkekirke er imidlertid, at den faktisk styres ved en folkekirkelig ordning, hvor folkettingen er den lovgivende myndighed, mens forvaltningen deles centralt og decentralt imellem kirkeministeriet som landsdækkende centraladministration og henholdsvis biskop og stiftsøvriger-

hed, provst og provstiudvalg og menighedsråd og præster hver på sin side. Der er således tilstræbt en høj grad af nærdemokrati.

Muligvis har grundlovens fædre tænkt mere i en direkte konkret forfatning end i den folkekirkelige ordning, som er karakteristisk for den danske folkekirke. Denne ordning har dybe historiske rødder – billedlig talt er disse nærmest formede som trævlerødder, der fæstner sig stærkt og forgrener sig ud i samfundet – ved sin kulturhistoriske arv. Alligevel står folkekirken som en særlig enhed, og her tænker jeg på grundlovens § 4, der siger:

»Den evangelisk-lutherske kirke er den danske folkekirke og understøttes som sådan af staten.«

Hermed understreges, at der ikke er tale om en statskirke, hvor kirken behandles som enhver anden offentlig virksomhed, og hvor nogen, eksempelvis ministeren, kan tale på folkekirkens vegne. Ingen kan tale på folkekirkens vegne. Folkekirkens medlemmer taler individuelt for sig selv. Statsvirksomheder, DSB og postvæsenet o.lign., drives af staten, men folkekirken understøttes af staten såvel materielt – det kunne man så forestille sig var økonomisk, hvad tilfældet er – som åndeligt.

Historien fortæller os, at ingen nogen sinde har kunnet enes om en folkekirkelig forfatning. Den ene kommission efter den anden har måttet give op. Det kan ikke undre nogen, der har fulgt folkekirkens liv, hvor langt de fleste beslutninger er truffet efter grundige drøftelser i brede kredse. Man kunne næsten sige, at tingene er groet helt naturligt. Heri ligger også den holdning, at folkekirken er folkets kirke, som fremstår som et tilbud til befolkningen.

Vi taler meget om, at folkekirken skal være rummelig. Det er den, og det skal den også vedblive med at være. Stive, snævre rammer passer dårligt til dansk folkekirkementalitet. Friheden, den lidt udflydende ordning eller den manglende forfatning, om man vil, kræver, at administrationen udøves med megen respekt, næsten ærbødighed, over for dette følelsesmæssige område.

Det kræver balancekunst at administrere efter sådanne lidt flydende regler. Den diskussion, der har været om kompetencen mellem kirkeministeren og biskopperne, har vist, at denne kunst ikke er så let at udøve. Man-